

Ha osnovu člana 7. stav 2. alineja 7, člana 9. stav 1. alineja 2. Zakona o društvima za osiguranje („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 17/05, 01/06, 64/06, 74/10, 47/17 i 58/19), člana 93. stav 1. tačke c) i d), a u vezi sa članom 10. stav 5. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 13/24) i člana 18. stav 1. tačka 2. Statuta Agencije za osiguranje Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj: 2/15, 76/16, 89/19 i 35/21), Upravni odbor Agencije za osiguranje Republike Srpske, na sjednici od 25. decembra 2024. godine, d o n i o j e

PRAVILNIK o postupku procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet pravilnika

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuje se postupak procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, faktori rizika koje obveznik treba razmotriti pri procjeni rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koji su povezani sa pojedinačnim poslovnim odnosom i transakcijom, te način provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize klijenta, odnosno propisuju se:

- 1) minimum aktivnosti obveznika na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,
- 2) pravila organizacije, upravljanje i odgovornost organa, funkcija i drugih zaposlenih kod obveznika,
- 3) način provođenja mjera identifikacije i praćenja transakcija i aktivnosti klijenta,
- 4) postupak procjene rizika cjelokupnog poslovanja i pojedinačne procjene rizika i
- 5) upravljanje izdvojenim ili posebnim rizicima koji su karakteristični za poslovni model, proizvode ili usluge obveznika.

Upotreba pojmova i skraćenica

Član 2.

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju značenje kao u Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i na osnovu njega donesenim podzakonskim aktima.

(2) Pojedini pojmovi i skraćenice koji se koriste u ovom pravilniku, a nisu obuhvaćeni propisima navedenim u stavu 1. ovog člana, imaju sljedeće značenje:

- 1) **Agencija** - Agencija za osiguranje Republike Srpske,
- 2) **Organi obveznika** - upravni odbor i najviše rukovodstvo obveznika,
- 3) **Upravni odbor** je organ obveznika u skladu sa Zakonom o privrednim društvima Republike Srpske,

4) **Najviše rukovodstvo** predstavljaju lica koja vode i organizuju poslovanje obveznika i odgovorna su za zakonitost rada,

5) **Zakon o SPN/FTA** - Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 13/24),

6) **FOO** - Državna agencija za istrage i zaštitu, Finansijsko obavještajno odjeljenje,

7) **SPN/FTA** - Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,

8) **Ugovarač osiguranja** je lice koje ugovara, odnosno zaključuje osiguranje u svoju korist ili korist drugog lica i koji se obavezuje osiguravaču (društvu za osiguranje) plaćati premiju osiguranja,

9) **Korisnik osiguranja** je fizičko ili pravno lice kojem pripada naknada iz osiguranja,

10) **Osiguranik** je lice čiji se život osigurava, lice o čijem doživljenju ili smrti zavisi isplata osigurane sume,

11) **Klijent dobrovoljnog penzijskog fonda** podrazumjeva fizičko i pravno lice koje zaključuje ugovor o članstvu u fondu, odnosno ugovor o penzijskom planu, te uplatilac penzijskih doprinosa za člana fonda,

12) **Poslovni odnos** je poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos koji je povezan sa profesionalnim aktivnostima obveznika i od kojeg se u vrijeme njegovog uspostavljanja očekuje da sadrži element trajnosti,

13) **Klijent obveznika** je lice (ugovarač osiguranja, korisnik osiguranja, osiguranik, klijent dobrovoljnog penzijskog fonda), koje uspostavlja ili već ima uspostavljen poslovni odnos kod obveznika ili obavlja transakciju, lice u čije ime ili korist se uspostavlja poslovni odnos ili obavlja povremena transakcija i lice koje obavlja transakcije putem različitih vrsta posrednika,

14) **Rizik** predstavlja intenzitet i vjerovatnoću pojave pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, a odnosi se na nivo rizika koji postoji prije primjene mjera ublažavanja rizika,

15) **Pristup zasnovan na procjeni rizika** je pristup u kojem organi obveznika i obveznik utvrđuju, procjenjuju i razumiju rizike od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kojima je izložen obveznik, te preduzimaju mjere za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti koje su proporcionalne tim rizicima,

16) **Faktori rizika** predstavljaju varijable koje, same po sebi ili u kombinaciji, mogu povećati ili umanjiti rizik koji predstavlja određeni pojedinačni poslovni odnos ili povremena transakcija,

17) **Inherentni rizik** predstavlja nivo rizika prije smanjenja rizika,

18) **Rezidualni rizik** predstavlja nivo rizika koji preostaje nakon smanjenja rizika,

19) **Rizik u nastajanju** predstavlja rizik koji nikad prije nije bio utvrđen ili postojeći rizik koji se značajno povećao,

20) **Izvor sredstava** predstavlja porijeklo sredstava uključenih u poslovni odnos ili povremenu transakciju što podrazumijeva i način sticanja tih sredstava koja se koriste u poslovnom odnosu (npr. lična primanja, kreditna sredstva, pokloni, nasljedstvo, štednja i sl.),

21) **Izvor imovine** predstavlja porijeklo ukupne imovine klijenta,

22) **Procjena rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini** je sveobuhvatna analiza rizika na nivou države koju donose nadležni organi,

23) **Program za procjenu rizika** je interni akt kojim obveznik identifikuje, procjenjuje i smanjuje rizik od PN/FTA, određuje nivo rizika grupe klijenata ili pojedinačnog klijenta, njihovo geografsko područje rada, poslovni odnos, transakcije, proizvode ili usluge, način njihovog pružanja klijentu, nova tehnološka dostignuća u vezi sa mogućom zloupotrebom, u svrhu pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, a čiji su sastavni dio politike i procedure radi efikasnog upravljanja rizikom,

24) **Povremena transakcija** je transakcija koja se ne obavlja u okviru uspostavljenog poslovnog odnosa,

25) **Složena i neobična transakcija** je ona transakcija koja je veća u odnosu na očekivanje obveznika s obzirom na saznanja o klijentu, poslovnom odnosu ili kategoriji kojoj klijent pripada ili ima neobičan ili neočekivan uzorak u poređenju sa uobičajenom aktivnošću klijenta ili uzorkom transakcija koji je povezan sa sličnim klijentima, proizvodima ili uslugama.

Obveznik primjene

Član 3.

(1) Obveznik primjene određuje ovaj pravilnik je:

1) društvo za osiguranje koje ima dozvolu za obavljanje poslova životnog osiguranja,

2) posrednik i zastupnik u osiguranju, koji se bavi djelatnošću posredovanja odnosno zastupanja u osiguranju pri zaključivanju ugovora o životnom osiguranju i drugim osiguranjima povezanim sa ulaganjem, sa izuzetkom zastupnika u osiguranju koji se bavi djelatnošću zastupanja u životnom osiguranju u ime i za račun društva za osiguranje i

3) društvo za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima.

(2) Pri obavljanju poslova životnog osiguranja, drugih osiguranja povezanih sa ulaganjem i dobrovoljnog penzijskog osiguranja, obveznik postupa u skladu sa Zakonom o SPN/FTA i na osnovu njega donesenim podzakonskim aktima, ovim pravilnikom i drugom regulativom koja uređuje ovu oblast, te obezbjeđuje da se cjelokupno poslovanje obavlja u skladu sa istima.

(3) Odredbe ovog pravilnika primjenjuju svi obveznici iz stava 1. ovog člana, dok smjernice za analizu i procjenu rizika u primjeni ovog pravilnika (u daljem tekstu: smjernice) primjenjuje obveznik na kojeg se taj dio smjernice odnosi, imajući u vidu specifične okolnosti u vezi sa rizikom klijenta, rizikom proizvoda, usluge ili transakcije, geografskim rizikom i rizikom načina uspostavljanja i odvijanja poslovnog odnosa.

II ORGANIZACIJA, UPRAVLJANJE, ODGOVORNOST

Organizacija, upravljanje i odgovornost organa obveznika

Član 4.

(1) Organi obveznika su dužni da uspostave adekvatne mehanizme za borbu protiv pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, u svim organizacionim jedinicama obveznika i u svim poslovnim linijama.

(2) Organi obveznika dužni su da promoviraju integritet ovlašćenog lica i visok nivo standarda korporativnog upravljanja u komunikaciji sa zaposlenim kod obveznika.

(3) Organi obveznika su dužni da obezbijede uspostavljanje i provođenje sistema internih kontrola koje će obezbijediti da se program iz člana 11. ovog pravilnika u potpunosti provodi u praksi, te da redovno prate i provjeravaju primjenjivost i efikasnost uspostavljenih sveobuhvatnih kontrola.

(4) Procedure obveznika treba da budu efikasne i da obuhvataju redovne postupke za odgovarajući i uspješan nadzor od strane najvišeg rukovodstva obveznika, sisteme internih kontrola, internu reviziju, podjelu ovlašćenja i odgovornosti, edukaciju zaposlenih i ostale segmente koji su u uskoj vezi sa specifičnostima obveznika.

(5) Za provođenje politika i procedura obveznika programom obveznika moraju biti jasno utvrđena ovlašćenja i odgovornosti za nosioce aktivnosti, organizacione dijelove ili funkcije, najviše rukovodstvo, ostalo rukovodstvo i druge zaposlene obveznika.

(6) U slučaju kada je obveznik član finansijske ili neke druge grupacije, organi obveznika, pored odgovornosti za usklađenost propisanih politika i procedura za upravljanje rizikom sa zakonom i podzakonskim aktima, imaju i odgovornost za kontrolu usklađenosti sa politikama i procedurama usvojenim na nivou grupacije.

Ovlašćena lica

Član 5.

(1) Upravni organ obveznika, odnosno gdje je primjenljivo, direktor, dužan je da na rukovodnom nivou imenuje ovlašćeno lice i jednog ili više zamjenika ovlašćenog lica. Ovlašćena lica moraju da ispunjavaju uslove za imenovanje propisane Zakonom o SPN/FTA.

(2) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan srazmjerno veličini, vrsti, obimu i složenosti poslova koje obavlja procijeniti broj zaposlenih potrebnih za obavljanje poslova sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te osigurati uslove i sredstva za obavljanje ovih poslova.

(3) Obveznik je dužan da ovlašćenom licu obezbijedi:

1) ovlašćenja da izda nalog svim zaposlenima za provođenje mjera, radnji i postupaka iz Zakona o SPN/FTA, propisa i programa, te da o tome izvještava organe obveznika,

2) potpuni i direktni pristup podacima, informacijama i dokumentaciji potrebnoj za obavljanje poslova iz njegove nadležnosti,

3) neposrednu vezu sa organima obveznika i

4) da blagovremeno prima izvještaje o značajnim, neuobičajenim i sumnjivim transakcijama i aktivnostima clijenata.

(4) Za obveznika koji ima četiri ili manje zaposlenih, ukoliko nije imenovano, ovlašćenim licem smatra se ovlašćeni zakonski zastupnik.

(5) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan obezbijediti prisustvo ovlašćenog lica prilikom obavljanja neposrednog nadzora i osigurati da ovlašćeno lice pruži informacije za nesmetano vršenje posrednog i neposrednog nadzora.

Obaveze i odgovornosti ovlašćenih lica

Član 6.

(1) Ovlašćeno lice odgovorno je za izvršavanje sljedećih zadataka:

1) obezbjeđuje, prati i koordiniše aktivnosti obveznika u cilju usklađenosti poslovanja sa odredbama iz Zakona o SPN/FTA i podzakonskih propisa,

2) vrši procjenu adekvatnosti programa, politika i procedura i procjenu rizika najmanje jednom godišnje i organima obveznika daje prijedloge za njihovo ažuriranje ili unaprjeđenje,

3) polugodišnje izvještavanje organa obveznika o postupanju obveznika i usklađenosti sa zahtjevima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kao i aktivnostima koje su preduzete protiv otkrivenih sumnjivih klijenata,

4) obezbjeđuje ispravno i blagovremeno funkcionisanje linija izvještavanja,

5) učestvuje u definisanju i izmjenama operativnih procedura i u pripremama internih odredbi koje se tiču sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,

6) učestvuje u izradi smjernica za provođenje kontrole povezane sa otkrivanjem i sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,

7) učestvuje u uspostavljanju i razvoju informatičke podrške u vezi s aktivnostima koje se odnose na otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti obveznika,

8) u svoje aktivnosti uključuje i elemente za internu provjeru odgovornosti zaposlenih koji su zanemarili svoje dužnosti u ovoj oblasti,

9) sačinjava za organe obveznika prijedloge za unapređenje sistema za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i daje prijedloge za otklanjanje uočenih slabosti i nedostataka,

10) pruža podršku u aktivnostima koje provodi interna revizija obveznika, i

11) učestvuje u pripremi profesionalne obuke i programa obuke za zaposlene u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(2) Zamjenik ovlašćenog lica dužan je da izvršava sve zadatke iz stava 1. ovog člana u odsustvu ovlašćenog lica, ali i da izvršava i sve druge zadatke propisane Zakonom o SPN/FTA i podzakonskim propisima.

Obuka zaposlenih kod obveznika

Član 7.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan da obezbijedi kontinuiranu godišnju obuku svih zaposlenih koji su obuhvaćeni programom za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Sadržaj ove obuke mora obuhvatiti najmanje sljedeće teme iz oblasti koja je predmet ovog pravilnika:

1) zakonske obaveze obveznika i obaveze iz drugih propisa,

2) program, politike i procedure obveznika,

3) detaljne elemente politike “upoznaj svog klijenta”,

4) opasnosti i tipologije od pranja novca i rizici za obveznika i lične odgovornosti zaposlenih,

5) mogućnosti i slabosti finansijskih institucija u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje,

6) odgovornosti i ovlašćenja ovlašćenog lica i zamjenika ovlašćenog lica obveznika i

7) sistem internih kontrola.

(2) Periodičnost i teme obuke iz stava 1. ovog člana, obveznik treba da prilagodi realnim potrebama svojih određenih organizacionih dijelova, funkcija i/ili zaposlenih. Radi pravovremenog usklađivanja sa novim zahtjevima i upoznavanja sa novim pojavama, kao i održavanja već stečenog znanja i iskustava svojih zaposlenih obveznik je dužan da uspostavi program redovne obuke.

(3) U odlučivanju o potrebama, vrsti i obimu obuke iz st. 1. i 2. ovog člana obveznik je dužan da prilagodi obim i sadržaj obuke zavisno od toga da li se radi o novim zaposlenima koji imaju direktni kontakt sa klijentima, zaposlenima koji rade sa novim klijentima, zaposlenima koji kontrolišu da li je rad obveznika usklađen za zahtjevima Zakona o SPN/FTA i drugih propisa.

(4) Putem programa obuke obveznik je dužan da osigura da svi relevantni zaposleni u potpunosti razumiju važnost i potrebe za što uspješnijim provođenjem politike “upoznaj svog klijenta” i da takvo razumijevanje bude ključ uspjeha u njihovom provođenju.

(5) Plan godišnje obuke iz člana 54. stav 3. Zakona o SPN/FTA, obveznik je dužan da dostavi Agenciji do 15. aprila za tekuću godinu.

Linije izvještavanja

Član 8.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan da donese procedure za interno izvještavanje nadležnih organa o propisanim transakcijama, sumnjivim sredstvima i sumnjivim klijentima. Linije za izvještavanje, unutar organizacije obveznika, moraju biti jasno definisane.

(2) Sistem izvještavanja mora da omogućiti adekvatnu komunikaciju, razmjenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, te da obezbijede blagovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su neophodne za efikasno upravljanje rizikom.

(3) Uspostavljeni sistem izvještavanja kod obveznika, osim redovnog izvještavanja, treba da omogućiti i blagovremeno informisanje organa obveznika o utvrđenim nedostacima u sistemu za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, preduzetim korektivnim mjerama i rokovima utvrđenim za njihovo otklanjanje.

(4) Informacije i podaci o sumnjivim transakcijama, sredstvima i aktivnostima klijenata koje obveznik dostavlja Državnoj agenciji za istrage i zaštitu - Finansijsko obavještajnom odjeljenju moraju biti tačne, potpune, pravovremene, sažete i dovoljne za dalje postupanje.

Interna kontrola i revizija

Član 9.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika dužan je da u okviru svojih redovnih aktivnosti koje preduzima radi efikasnog upravljanja rizikom od pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, primjereno veličini i prirodi posla, uspostavi internu kontrolu kroz cijelu organizacionu strukturu, na svim nivoima, kod svih funkcija i u svim poslovnim linijama, te da je prilagodi promjenama u organizaciji i poslovnom okruženju.

(2) Obveznik iz člana 3. stav 1. t. 1) i 3) ovog pravilnika je dužan najmanje jednom godišnje obezbijediti nezavisnu internu reviziju procjene sistema sprečavanja pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, primjereno veličini i prirodi posla.

(3) Obveznik iz člana 3. stav 1. tačka 2) ovog pravilnika je dužan obezbijediti nezavisnu internu reviziju procjene sistema sprečavanja pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, kada im zakon ili podzakonski akti koji uređuju njihovu djelatnost propisuju obavezu uspostavljanja funkcije interne revizije ili kada obveznik ili nadzorni organ obveznika procjeni da je, imajući u vidu veličinu i prirodu posla, to potrebno.

(4) Usklađenost poslovanja obveznika sa zahtjevima Zakona o SPN/FTA i propisa treba da bude predmet nezavisne procjene od strane funkcije interne revizije kod obveznika, što uključuje procjenu adekvatnosti politika, procedura, mjera, radnji i postupaka obveznika.

(5) Interna revizija obveznika je dužna provoditi redovnu procjenu procesa i sistema upravljanja rizikom u poslovanju obveznika kako bi se obezbijedilo da se ovaj rizik na odgovarajući način identifikuje, mjeri, odnosno procjenjuje, prati, analizira i kontroliše, da se o istom adekvatno izvještava, te da se preduzimaju odgovarajuće mjere za njegovo ograničavanje i ublažavanje.

Eksterna revizija

Član 10.

(1) Obveznik iz člana 3. stav 1. t. 1) i 3) ovog pravilnika je dužan da sa nezavisnim revizorskim društvom ugovori obavljanje revizije za ocjenu usklađenosti poslovanja sa zahtjevima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje.

(2) U cilju ispunjenja svojih zadataka i obaveza nezavisni revizor, vezano za sprečavanje pranja novca, finansiranje terorističkih aktivnosti i širenje oružja za masovno uništenje, dužan je dati ocjenu:

- 1) provođenja zakonskih i drugih propisanih obaveza obveznika,
- 2) provođenja programa, politika i procedura,
- 3) pridržavanja pravilima upravljanja rizikom,
- 4) adekvatnosti obavljanja poslova kontrolnih funkcija,
- 5) adekvatnosti informacionog sistema,
- 6) blagovremenosti, pravilnosti, tačnosti i potpunosti izvještavanja nadležnih organa i
- 7) adekvatnosti i efikasnosti sistema internih kontrola u vezi upravljanja rizikom.

(3) Reviziju ocjene usklađenosti poslovanja sa zahtjevima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje može obavljati isti nezavisni revizor koji obavlja reviziju finansijskih izvještaja.

(4) Ugovor sa nezavisnim revizorom se zaključuje na način i u rokovima definisanim propisima kojima se uređuje revizija finansijskih izvještaja.

(5) Nakon obavljene revizije usklađenosti poslovanja sa zahtjevima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, nezavisni revizor je dužan sačiniti izvještaj o izvršenoj reviziji. Izvještaj treba da obuhvati nalaze i ocjene efikasnosti obveznika po svim pitanjima iz stava 2. ovog člana.

(6) Izvještaj o izvršenoj reviziji iz stava 5. ovog člana obveznik je dužan dostaviti Agenciji u roku propisanom za dostavljanje izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja.

(7) Nezavisni revizor dužan je u pisanoj formi, bez odgađanja obavijestiti Agenciju i organe obveznika o:

1) utvrđenim nezaklonitostima ili činjenicama i okolnostima vezanim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, koje mogu na bilo koji način ugroziti dalje poslovanje obveznika,

- 2) težem kršenju internih akata,
- 3) značajnijoj slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola i

4) činjenicama koje bi mogle dovesti do neusklađenosti poslovanja obveznika sa zahtjevima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje.

(8) Dostava podataka Agenciji iz stava 7. ovog člana ne smatra se kršenjem obaveze revizora o čuvanju povjerljivih informacija koja proizlazi iz propisa koji uređuju oblast revizije ili iz ugovora.

(9) Agencija može od eksternog revizora zahtijevati dodatna obrazloženja u vezi sa obavljenom revizijom, kao i provjeru izvještaja o obavljenoj reviziji od strane drugog eksternog revizora, ako postoje razlozi za sumnju u istinitost, ispravnost i potpunost mišljenja datog u tom izvještaju. Trošak provjere izvještaja o obavljenoj reviziji od strane drugog eksternog revizora snosi obveznik.

III INTERNI AKTI

Program, politike i procedure

Član 11.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan da usvoji i primjenjuje odgovarajuće interne akte i uspostavi kontrolne postupke kojima će, radi efikasnog upravljanja rizikom, obuhvatiti sve radnje i mjere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, a koje su definisane Zakonom o SPN/FTA, podzakonskim aktima donesenim na osnovu istog, uključujući i Procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini.

(2) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan da donese program za provođenje aktivnosti iz člana 1. ovog pravilnika čiji sastavni dio čine politike i procedure.

(3) Odredbe programa kao i sve politike i procedure obveznik je dužan da u potpunosti provodi u svim organizacionim jedinicama obveznika i u svim poslovnim linijama.

(4) Aktima iz stava 1. ovog člana obveznik je dužan da obezbijedi visoke etičke i profesionalne standarde odgovornih zaposlenih i efikasno sprečavanje mogućnosti da budu zloupotrebjeni u svrhu pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti ili širenja oružja za masovno uništenje, bili toga svjesni ili ne.

(5) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan da obezbijedi primjenu akata iz stava 1. ovog člana, utvrđivanjem odgovarajućih postupaka i sistema internih kontrola.

Sadržaj programa, politika i procedura

Član 12.

(1) Obavezni dio programa iz člana 11. ovog pravilnika su politike i procedure kojima se uređuju sljedeći segmenti:

- 1) procjena rizika i prihvatljivost klijenta,
- 2) identifikacija i verifikacija identiteta klijenta,
- 3) praćenje poslovnih odnosa i transakcija i
- 4) upravljanje rizikom.

(2) Politike i procedure za provođenje programa iz člana 11. stav 1. ovog pravilnika se moraju zasnovati na procjeni rizika i primjeni principa „upoznaj svog klijenta“.

(3) Politike i procedure moraju biti usvojene od strane nadležnog organa obveznika.

(4) Obveznik je dužan politikama i procedurama definisati ciljeve, procese, obim i način rada sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje. Politikama i procedurama obveznik je dužan naročito da definiše:

- 1) prihvatljivost klijenata, kao i da propiše sveobuhvatne procedure za provođenje te politike,
- 2) metodologiju procjene rizika klijenta i stvarnog vlasnika, geografskog porijekla, poslovnog odnosa i transakcije,
- 3) mjere identifikacije klijenta i praćenja aktivnosti klijenta i transakcija na način i pod uslovima određenim Zakonom o SPN/FTA,
- 4) metodologiju procjene rizika cjelokupnog poslovanja,
- 5) mjere i radnje koje će se preduzimati prema klijentima s kojima nije uspostavljen poslovni odnos, ali za koje se obavljaju povremene transakcije,
- 6) mjere i radnje koje će preduzimati u cilju provođenja ciljanih finansijskih sankcija (restriktivnih mjera),
- 7) proizvode ili usluge koje obveznik neće pružati klijentima određene kategorije rizika,
- 8) preduzimanje pojačanih mjera za upravljanje rizicima i ublažavanje rizika tamo gdje je identifikovan visoki nivo rizika,
- 9) preduzimanje pojednostavljenih mjera za upravljanje rizicima i otklanjanje rizika tamo gdje je identifikovan nizak nivo rizika,
- 10) upravljanje izdvojenim ili posebnim rizicima koji su karakteristični za poslovni model, proizvode ili usluge obveznika,
- 11) imenovanje ovlašćenog lica i njegovih zamjenika, položaj istih u organizacionoj strukturi obveznika, ovlašćenja i odgovornosti ovlašćenog lica i njegovog zamjenika,
- 12) zaštitu od neovlašćenog odavanja podataka o licima iz tačke 11) ovog stava i drugih postupaka koji mogu uticati na nesmetano vršenje njihovih dužnosti,
- 13) odgovarajući postupak utvrđivanja i provjere uslova pri zasnivanju radnog odnosa i angažovanju lica van radnog odnosa kod obveznika, koji učestvuju u provođenju Zakona o SPN/FTA i donesenih podzakonskih propisa, kao i postupak dalje provjere tih uslova tokom trajanja radnog odnosa/angažmana,
- 14) ovlašćenja i odgovornosti svih zaposlenih kod obveznika koji učestvuju u provođenju Zakona o SPN/FTA i donesenih podzakonskih propisa,
- 15) postupak anonimnog internog prijavljivanja kršenja odredbi Zakona o SPN/FTA i podzakonskih propisa, uključujući vođenje evidencija i definisanje aktivnosti koje će obveznik preduzimati po izvršenim anonimnim prijavama,
- 16) modele upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje,
- 17) načine i modele upravljanja usklađenošću poslovanja obveznika sa odredbama iz Zakona o SPN/FTA i donesenih podzakonskih propisa,
- 18) uspostavljanje odgovarajućih linija izvještavanja unutar obveznika, kao i linija izvještavanja prema nadležnim institucijama,

19) čuvanje, pristup i raspolaganje podacima, informacijama i dokumentaciji prikupljenoj u skladu sa Zakonom o SPN/FTA i podzakonskim propisima,

20) način vođenja i sadržaj evidencija prikupljenih podataka,

21) stručno osposobljavanje i obuku zaposlenih kod obveznika i

22) obavljanje interne i eksterne revizije sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, kada je to primjereno veličini i prirodi posla obveznika.

(5) Politike, procedure i kontrolni postupci moraju biti srazmjerni veličini obveznika, vrsti, obimu i složenosti poslova koje obavlja obveznik.

IV MJERE IDENTIFIKACIJE I PRAĆENJA

Utvrđivanje i provjera identiteta klijenta

Član 13.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika dužan je da provode detaljne i sveobuhvatne mjere identifikacije klijenata. Ove mjere će zavisiti od kategorije rizika u koju se svrstaju pojedini klijenti i proizvodi ili usluge koje će klijenti koristiti. U zavisnosti od ovih kategorija obveznik će primijeniti proporcionalne mjere identifikacije klijenata. Mjere identifikacije mogu biti: pojednostavljene, redovne i pojačane.

(2) Postupak identifikacije se provodi prilikom uspostavljanja poslovnih odnosa. Međutim, da bi se osiguralo da su dokumenti još uvijek važeći i relevantni, obveznik je dužan da provodi redovne preglede i ažuriranje prikupljenih dokumenata.

(3) Obveznik mjere identifikacije i praćenja iz st. 1. i 2. ovog člana, provodi i tokom trajanja poslovnog odnosa sa klijentom na osnovu procjene rizika ili kada se promijene relevantne okolnosti u vezi sa klijentom, u svim slučajevima kada se obavljaju značajne transakcije, kada se pojavljuju značajne promjene u načinu na koji klijent koristi proizvode, usluge obveznika, kada obveznik značajno mijenja standarde za dokumentovanje identiteta ili transakcija klijenta ili kada je to u obavezi uraditi na osnovu odredbi Zakona o SPN/FTA.

(4) Kod uspostavljanja poslovnih odnosa sa novim klijentima, kao i u slučajevima iz st. 2. i 3. ovog člana, obveznik je dužan da izvrši verifikaciju klijentovog identiteta koristeći pouzdane i nezavisne izvore dokumenata, podataka ili informacija.

(5) Verifikacija identiteta klijenta se mora završiti prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili izvršenja transakcije. Izuzetno, obveznik može verifikaciju izvršiti u toku uspostavljanja poslovnog odnosa ako je to neophodno, kako ne bi došlo do prekida uobičajenog poslovanja i u slučaju gdje je identifikovan nizak rizik. U tim slučajevima pomenuti postupci provode se što je prije moguće nakon prvog kontakta.

(6) Izuzetno od stava 5. ovog člana obveznik može uspostaviti poslovni odnos pod uslovom da postoje odgovarajući zaštitni mehanizmi koji osiguravaju da klijenti ili neko u njihovo ime ne sprovodi transakcije dok nije postignuta potpuna usklađenost sa Zakonom o SPN/FTA propisanim zahtjevima o identifikaciji i praćenju.

Obaveze kod identifikacije klijenta

Član 14.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika dužan je da utvrdi i verifikuje identitet klijenta na osnovu dokumenata, podataka ili informacija prikupljenih iz pouzdanih i nezavisnih izvora, kao i dokumenata koji su propisani drugim odgovarajućim propisima. Obveznik je dužan da prilikom obavljanja mjera identifikacije prikupi sve podatke propisane Zakonom o SPN/FTA. Posebnu pažnju obveznik treba da posveti nerezidentnim klijentima kao i novim klijentima koji nisu fizički prisutni prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa, odnosno u postupku obavljanja transakcije.

(2) Obveznik iz člana 3. st. 1 i 2. ovog pravilnika dužan je da, osim za klijenta ugovarača osiguranja, utvrdi i provjeri identitet kod korisnika osiguranja koji je određen kao posebno imenovano fizičko ili pravno lice ili druga lica koja imaju pravni interes čim korisnik bude identifikovan.

(3) U slučajevima kada obveznik sazna da nema dovoljno informacija o nekom postojećem klijentu dužan je da preduzme hitne mjere i prikupi informacije, odnosno dužan je da odmah i na najbrži mogući način izvrši verifikaciju izmjenjenih identifikacionih podataka.

(4) Obveznik je dužan da za identifikaciju klijenta i svaki pojedinačni proizvod propiše standarde o vrsti potrebne dokumentacije i vremenskom periodu za čuvanje te dokumentacije, a najmanje u skladu sa Zakonom o SPN/FTA.

(5) Obveznik ne može uspostaviti poslovni odnos, niti obavljati poslovanje sa klijentom koji insistira na njegovoj anonimnosti ili koji se prilikom identifikacije koristi lažnim imenom, daje netačne identifikacione podatke i krivotvorenu dokumentaciju. U ovakvim slučajevima obveznik je dužan sačiniti zabilješku o poslovnom kontaktu sa klijentom i dostaviti prijavu FOO, u skladu sa Zakonom o SPN/FTA.

(6) Ako bi sprovođenje mjera identifikacije i praćenja izazvalo sumnju kod klijenta da obveznik sprovodi radnje i mjere radi dostavljanja podataka FOO, obveznik je dužan da obustavi preduzimanje tih radnji i mjera i o tome sastavi službenu zabilješku u pismenoj formi, koju odmah i bez odlaganja treba dostaviti FOO.

(7) Prilikom provođenja redovnih i pojačanih mjera identifikacije obveznik je dužan da izvrši provjeru dokumenata, kao i provjeru da li klijent sa kojim uspostavlja poslovni odnos zaista postoji, da li je na registrovanoj adresi i da li zaista obavlja navedene poslovne aktivnosti.

(8) Zahtjevi prema klijentima treba da budu definisani u zavisnosti od kategorije rizika u koju je klijent razvrstan, tako da se za klijente niskog rizika provodi pojednostavljeni postupak identifikacije i praćenja, za klijente za srednjim rizikom redovan postupak identifikacije i praćenja, te za klijente sa visokim rizikom pojačane mjere identifikacije i praćenja.

(9) Aktivnosti redovnog praćenja ne mogu se povjeriti trećem licu.

Utvrđivanje i provjera identiteta stvarnog vlasnika klijenta

Član 15.

(1) U cilju ispunjavanja obaveza propisanih Zakonom i podzakonskim propisima, obveznik je dužan provjeriti identitet klijenta i identitet stvarnog vlasnika klijenta na osnovu pouzdanih i nezavisnih informacija i podataka u skladu sa Zakonom o SPN/FTA.

(2) Obveznik je dužan da utvrdi i provjeri identitet stvarnog vlasnika klijenta, koje neposredno ili posredno ima u svojini ili kontroliše klijenta pravno lice, tako da u svakom trenutnu zna vlasničku i upravljačku strukturu klijenta i da zna ko su stvarni vlasnici klijenta, uključujući preduzimanje mjera potrebnih za razumijevanje prirode poslovanja klijenta, vlasničke i kontrolne strukture klijenta kada je klijent privredno društvo, drugo pravno lice i sa njime izjednačen subjekt.

(3) Prilikom provjere identiteta stvarnog vlasnika pravnog lica, obveznik minimalno preuzima sljedeće korake:

1) zahtijeva od klijenta podatke o stvarnom vlasniku;

2) dokumentuje dobijene podatke i informacije i

3) preuzima sve mjere potrebne za provjeru dobijenih podataka i informacija u skladu sa Zakonom o SPN/FTA i podzakonskim propisima.

(4) Obveznik je dužan da svojim politikama i procedurama propiše koje će informacije i podatke smatrati pouzdanim i nezavisnim u svrhu identifikacije i praćenja stvarnog vlasnika.

Obaveze kod identifikacije stvarnog vlasnika klijenta

Član 16.

(1) Obveznik može da koristi podatke o stvarnim vlasnicima uvidom u neposredni registar stvarnih vlasnika, odnosno registar koji vode nadležni organi države sjedišta ili drugi javni registar, u mjeri u kojoj im je to dostupno, uzimajući u obzir da upotreba informacija iz registra stvarnog vlasništva sama po sebi u potpunosti ne ispunjava njihovu obavezu preduzimanja odgovarajućih mjera na osnovu procjene rizika radi utvrđivanja i provjere identiteta stvarnog vlasnika.

(2) Obveznik preduzima dodatne korake za identifikaciju i provjeru stvarnog vlasnika, posebno ako je rizik povezan sa poslovnim odnosom veći ili ako obveznik nije siguran da su lica navedena u registru krajnji stvarni vlasnici.

(3) Zahtjev u pogledu identifikacije i preduzimanja svih potrebnih i razumnih mjera za provjeru identiteta stvarnog vlasnika klijenta odnosi se samo na fizičko lice koje je krajnji vlasnik klijenta i/ili fizičko lice koje ima pravo da bitno utiče na donošenje odluka organa upravljanja privrednim društvom i/ili prima, upravlja ili raspodjeljuje imovinu za određenu namjenu. Međutim, u cilju ispunjavanja obaveza propisanih odredbama iz Zakona o SPN/FTA, obveznik treba da preduzme i razumne mjere za razumijevanje vlasničke i kontrolne strukture klijenta.

(4) Mjere koje je obveznik dužan preduzeti kako bi razumio vlasničku i kontrolnu strukturu klijenta trebaju biti dovoljne za razumno uvjeravanje o riziku povezanom sa različitim nivoima vlasništva i kontrole. Obveznik se posebno mora uvjeriti da: vlasnička i kontrolna struktura klijenta nije neopravdano složena ili netransparentna ili složena ili netransparentna vlasnička i kontrolna struktura ima legitiman pravni ili ekonomski razlog.

(5) Kako bi ispunio svoje obaveze propisane Zakonom o SPN/FTA, obveznik je dužan obavijestiti FOO odmah i bez odlaganja, ukoliko, između ostalog ne može da identifikuje i verifikuje stvarnog vlasnika klijenta, kao i ukoliko postoji sumnja da vlasnička i kontrolna struktura klijenta upućuje na sumnju i/ili ako imaju razloge posumnjati da su novčana sredstva imovinska korist ostvarena nezakonitom aktivnošću ili da su povezana sa finansiranjem terorizma.

Verifikacija identiteta klijenta i stvarnog vlasnika

Član 17.

(1) Potvrdu, odnosno verifikaciju prikupljenih podataka i informacija o klijentu i stvarnom vlasniku klijenta, obveznik obezbjeđuje uvidom i pribavljanjem dokumentacije u kojoj su navedeni podaci i informacije o klijentu i stvarnom vlasniku klijenta ili na drugi način propisan Zakonom o SPN/FTA.

(2) Prilikom identifikacije lica iz člana 14. i 15. st. 1. i 2. ovog pravilnika obveznik je dužan da pribavi original ili ovjerenu kopiju dokumentacije u kojoj su navedeni prikupljeni podaci i informacije o klijentu i stvarnom vlasniku klijenta, ili da sačini kopiju iste uvidom u original ili ovjerenu kopiju, kojom se smatra i elektronski dokument.

(3) Ukoliko lice iz člana 14. stava 2. ovog pravilnika nije određeno po imenu, odnosno nazivu, obveznik je dužan pribaviti onaj obim informacija koji će biti dovoljan za utvrđivanje njegovog identiteta, odnosno identiteta stvarnog vlasnika tog korisnika i to najkasnije u trenutnu isplate osigurane sume, odnosno ostvarivanja prava po osnovu otkupa, prednajma ili zalaganja polise osiguranja.

(4) Ukoliko je obveznik prilikom provođenja mjera identifikacije sačinio kopiju identifikacionog dokumenta dužan je na kopiji, u papirnom ili elektronskom obliku, obezbijediti podatke o vremenu kada je identifikacija izvršena, te ime, prezime i potpis zaposlenog koji je izvršio identifikaciju.

Redovne mjere identifikacije i praćenja

Član 18.

(1) Redovne mjere identifikacije i praćenja obuhvataju utvrđivanje i verifikaciju identiteta klijenta i stvarnog vlasnika klijenta, pribavljanje i procjenu informacija o svrsi i namjeni poslovnog odnosa ili transakcije klijenta, kao i redovno praćenje njegovog poslovanja, u slučajevima i na način propisan Zakonom o SPN/FTA.

(2) Prilikom provođenja mjera iz stava 1. ovog člana, obveznik je dužan provjeriti da li je lice koje djeluje ili tvrdi da djeluje u ime klijenta za to i ovlašćeno, te u skladu sa odredbama iz Zakona o SPN/FTA i ovog pravilnika, utvrditi i provjeriti identitet istog.

(3) Redovne mjere identifikacije i praćenja primjenjuju se na klijente srednjeg rizika ili povremenu transakciju za koju obveznik procijeni da predstavlja srednji rizik.

Pojednostavljene mjere identifikacije i praćenja

Član 19.

(1) Pojednostavljenije mjere identifikacije obveznik može primijeniti u slučajevima kada poslovni odnos uspostavlja sa klijentima koji su identifikovani kao niži nivoi rizika u skladu sa izvršenom analizom rizika.

(2) Obveznik može primijeniti mjere pojednostavljene identifikacije i praćenja klijenta u odnosu na dugoročno zaključene polise životnog osiguranja, odnosno ugovore o članstvu u dobrovoljno penzijsko osiguranje za koje je procijenjeno da predstavlja nizak rizik uvažavajući i rezultate Procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini.

(3) Obveznik je dužan prikupiti dovoljno informacija za utvrđivanje da li klijent ispunjava uslove za primjenu pojednostavljenih mjera identifikacije i praćenja, te da provode redovne mjere praćenja u svrhu otkrivanja neobičnih ili sumnjivih aktivnosti, odnosno transakcija, koje bi klijenti pokušali provesti.

(4) Kada se pojavi sumnja da je riječ o aktivnostima pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti ili širenja oružja za masovno uništenje u vezi sa klijentom, transakcijom ili uslugom na koju su primijenjene pojednostavljene mjere, obveznik je dužan izvršiti dodatnu procjenu i primijeniti pojačane mjere identifikacije i praćenja.

(5) Obveznik je dužan, u skladu sa odredbama Zakona o SPN/FTA, propisane podatke i informacije o klijentu, prikupiti i provjeriti uvidom u original ili ovjerenu kopiju validnih isprava ili dokumentacije u kojoj su navedeni podaci i informacije o klijentu kao što su: lični identifikacioni dokument, izvod iz odgovarajućeg registra i ostala dokumentacija propisana Zakonom o SPN/FTA, a uzimajući u obzir izvršenu analizu rizika.

Pojačane mjere identifikacije i praćenja

Član 20.

(1) Obveznik je dužan primijeniti pojačane mjere identifikacije i praćenja klijenta u odnosu na pojedini poslovni odnos ili transakciju za koju je Zakonom o SPN/FTA ili Procjenom rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini ili procjenom obveznika utvrđen visok nivo rizika.

(2) Pojačane mjere identifikacije i praćenja obveznik je dužan primijeniti i u slučaju poslovnog odnosa, odnosno transakcija kada klijent: raskida ugovorni odnos ubrzo nakon njegovog zaključivanja, a naročito ako je riječ o visokom iznosu premije odnosno doprinosa, vrši velike i česte uplate premije, odnosno penzijskog doprinosa, vrši izmjene ugovora radi neuobičajeno visokog uvećanja premija odnosno doprinosa, a koje nemaju očitu ekonomsku ili zakonitu svrhu i namjenu.

(3) Pojačane mjere identifikacije i praćenja pored redovnih mjera, obuhvataju i dodatne mjere koje je obveznik dužan preduzeti u slučajevima iz stava 1. ovog člana, kao i u drugim slučajevima kad procjeni da, zbog prirode poslovnog odnosa, načina vršenja transakcije, vrste transakcija, vlasničke strukture klijenta, odnosno drugih okolnosti povezanih sa klijentom ili transakcijom, postoji ili bi mogao postojati visok rizik od pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje.

(4) Obveznik je dužan svojim internim aktom definisati koje će pojačane mjere preduzimati i u kojem obimu će pribavljati dodatne podatke i vršiti dodatnu provjeru prikupljene dokumentacije u svakom konkretnom slučaju. Vrsta dodatnih mjera koje će obveznik preduzeti treba da bude zasnovana na faktorima rizika po osnovu kojih je klijent, poslovni odnos, transakcija, usluga ili kanal distribucije ocijenjen sa visokim rizikom.

Primjena principa proporcionalnosti

Član 21.

(1) Prilikom utvrđivanja zahtjeva prema klijentima u postupku provođenja mjera identifikacije i praćenja aktivnosti i transakcija klijenata obveznik je dužan primjenjivati i princip proporcionalnosti. Primjenom principa proporcionalnosti obveznik treba da obezbijedi da mjere koje preduzima moraju biti dovoljne i adekvatne za postizanje željenog cilja.

(2) U postupku utvrđivanja zahtjeva iz stava 1. ovog člana obveznik je dužan osigurati da primjena principa proporcionalnosti ne utiče na ostvarivanje ciljeva zakonskih zahtjeva i zahtjeva ovog pravilnika u pogledu sveobuhvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Primjena principa “upoznaj svog klijenta”

Član 22.

(1) U svakodnevnom poslovanju i odnosima sa klijentima, obveznik mora saznati i upoznati klijentove aktivnosti, razumjeti njihovo poslovanje, upoznati finansijske navike, poslovne odnose, izvore sredstava koja se koriste u ugovornom odnosu, te pribaviti bitne informacije i dokumentaciju o klijentovim poslovnim aktivnostima. Obveznik je dužan da:

1) prati da li su aktivnosti klijenta u skladu sa svrhom i namjenom poslovnog odnosa uspostavljenog između klijenta i obveznika, u slučaju pravnih lica upoznaje vlasničku strukturu pravnog lica (stvarnog vlasnika), ovlašćenog zakonskog zastupnika i sve one koji su ovlašćeni da djeluju u ime i za račun pravnog lica,

2) obaveže svoje klijente da mu na vrijeme dostavljaju informacije i dokumentaciju o očekivanim i namjeravanim promjenama oblika i obavljanja svojih poslovnih aktivnosti,

3) osigura da dokumentacija, podaci i informacije prikupljeni u okviru procesa identifikacije, verifikacije i praćenja budu ažurni i relevantni, te da vrši uvid u postojeće evidencije, naročito za kategorije klijenata visokog rizika i

4) posebnu pažnju posveti dobro poznatim klijentima, politički eksponiranim licima, te javnim ličnostima i da osigura da njihovo eventualno nezakonito ili sumnjivo poslovanje ne ugrozi reputaciju obveznika.

(2) Aktivnosti redovnog praćenja obveznik ne može povjeriti trećem licu.

Neuobičajene transakcije

Član 23.

(1) Obveznik je dužan uspostaviti sveobuhvatnu kontrolu, odnosno vršiti provjeru klijenata i transakcija, koju čine: složenost, neuobičajeno visok iznos, neuobičajeno povezane transakcije, neuobičajen ili naizgled nepovoljan prijevremeni otkup odnosno zahtjev za isplatu doprinosa, bilo koji neuobičajen način plaćanja, a koji nema jasno vidljivu ekonomski ili pravno osnovanu namjenu, odnosno nisu usaglašene ili su nesrazmjerne uobičajenom, očekivanom poslovanju klijenta.

(2) Obveznik je dužan da zahtijeva od klijenata objašnjenje za svaku uočenu značajniju promjenu ponašanja.

(3) U slučaju da klijenti ne mogu dati ili daju neuvjerljivo i neargumentovano objašnjenje obveznik takvo ponašanje treba da smatra sumnjivim i da aktivira dodatne mjere za detaljnije istraživanje uključujući i slanje izvještaja o sumnjivim aktivnostima klijenta FOO-u.

(4) Obveznik je, u vezi sa klijentima i transakcijama odnosno sredstvima iz stava 1. ovog člana, dužan najmanje provjeriti podatke o izvoru sredstava i djelatnosti klijenta i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa s klijentom i ako ne utvrdi da se radi o sumnjivoj transakciji, o tome sačiniti službenu zabilješku u pisanoj ili elektronskoj formi, koju čuva kako bi bila dostupna na zahtjev FOO-a i Agencije.

(5) Neobična i neuobičajena ponašanja koja čine osnov za sumnju, pored ostalih, su:

1) neočekivana promjena u finansijskom ponašanju klijenta koja se ne može objasniti poslovnim ili finansijskim motivima,

2) neočekivana pojava novog lica, posla i/ili geografskog područja koja odstupa od već poznatog načina i vrste poslovanja, poslovne i finansijske mreže klijenta o kojima je obveznik upoznat,

3) neuobičajeno ili naizgled nepovoljan prijevremeni otkup osiguranja, odnosno zatražena isplata doprinosa,

4) posebna karakteristika neke transakcije koja se ne uklapa u uobičajenu praksu klijenta,

5) ukoliko je plaćanje izvršeno prije nego što je zahtjev obrađen i rizik prihvaćen,

6) neobično angažovanje posrednika u toku neke uobičajene transakcije ili finansijske aktivnosti (npr. isplata posredniku neuobičajeno visoke provizije, koja nije ugovorena),

7) objašnjenje transakcije od strane klijenta nije uvjerljivo i izgleda lažno,

8) kada se učestalo ponavljaju transakcije u iznosima koji su nešto ispod iznosa Zakonom o SPN/FTA propisanog za izvještavanje i prijavu FOO,

9) kada zaposleni kod obveznika nemaju jasne dokaze da se radi o nezakonitim aktivnostima, ali imaju sumnju da takva mogućnost postoji i

10) svaka umiješanost bilo koje osobe koja je podložna međunarodnim sankcijama.

(6) Ako obveznik u vezi s transakcijama odnosno sredstvima iz stava 1. ovoga člana nakon provedene analize utvrdi razloge za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti, dužan je o tome informisati FOO na način i u rokovima propisanim Zakonom o SPN/FTA.

Praćenje sa ciljem sprečavanja pranja novca

Član 24.

(1) Obveznik je dužan da provodi stalno praćenje aktivnosti klijenta i njegove transakcije, te da osigura sredstva ili instrumente, načine i sveobuhvatne kontrole za otkrivanje aktivnosti i transakcija koje se ne uklapaju u prirodu ponašanja klijenta i da na taj način efikasno kontroliše i minimizira svoj rizik u poslovanju sa klijentima.

(2) Obim do kojeg obveznik razvije praćenje aktivnosti i transakcija klijenata mora da bude prilagođen potrebama adekvatne osjetljivosti na rizik. Za sve transakcije i klijente obveznik je dužan da uspostavi takav sistem koji će omogućiti otkrivanje svih neobičnih, neuobičajenih i sumnjivih vrsta transakcija i aktivnosti.

(3) Obveznik je dužan da uspostavi sveobuhvatne kontrole i praćenje aktivnosti i transakcija klijenata u zavisnosti od prirode, veličine i složenosti poslovanja obveznika, kao i od procijenjenog rizika kome je obveznik izložen u svom poslovanju.

Praćenja transakcija i aktivnosti klijenata

Član 25.

Da bi osigurao ispunjenje ciljeva iz člana 24. ovog pravilnika obveznik je dužan da:

1) definiše vrste aktivnosti i transakcija koje moraju da upozore obveznika da postoji mogućnost da klijenti obavljaju neke neobične, neuobičajene ili sumnjive transakcije,

2) definiše vrste transakcija koje po svojoj prirodi prvenstveno nemaju ekonomski ili pravni smisao,

3) definiše koje aktivnosti klijenta se prate u realnom vremenu, a koje mogu biti predmet naknadnog praćenja (definiše se učestalost naknadnog praćenja transakcija), pri čemu je obveznik dužan da odredi i okolnosti koje ukazuju na visok rizik, a koje će primjenjivati pri utvrđivanju transakcija koje će pratiti u realnom vremenu,

4) pored obaveza iz tačke 3) ovog stava, obveznik iz člana 3. st.1. i 3. ovog pravilnika je dužan i da redovno, najmanje jednom godišnje, provjeri izvršene transakcije, uplate premija/doprinosa, kako bi se uvjerio u pouzdanost i primjerenost uspostavljenog sistema praćenja aktivnosti i transakcija,

5) uspostavi limite transakcija (uplate premija u cijelosti ili u ratama, odnosno uplate penzijskog doprinosa), te provjeri sve transakcije koje prekoračuju uspostavljene limite,

6) sačini zvaničnu što obuhvatniju listu primjera sumnjivih aktivnosti i transakcija i primjera i načina mogućih oblika pranja novca i

7) uspostavi adekvatan sistem koji će omogućiti kreiranje knjigovodstvene dokumentacije i evidencija sa svim podacima koji na zadovoljavajući način opisuju nastali poslovni događaj, koji će

biti dovoljan alat za vršenje analize i praćenja prometa po računu, odnosno svih klijentovih poslovnih aktivnosti.

Pojačane mjere praćenja aktivnosti

Član 26.

(1) Za poslovne odnose, proizvode i usluge koji predstavljaju visok rizik obveznik je dužan da primijeni pojačane mjere praćenja.

(2) Da bi identifikovali kategoriju poslovnog odnosa, proizvoda i usluge sa visokim nivoom rizika potrebno je da obveznik odredi ključne pokazatelje prema kojima će se poslovni odnosi kategorisati u ovu grupu, uzimajući u obzir podatke o istoriji i saznanjima o klijentu, kao što su izvori sredstava koji se koriste u poslovnom odnosu, vrstu i prirodu samih transakcija, zemlju porijekla klijenta i drugo.

(3) Za poslovne odnose, proizvode i usluge koji predstavljaju visok rizik obveznik je dužan da:

1) kreira adekvatan sistem za upravljanje informacijama kojim će osigurati da najviše rukovodstvo i odgovorni zaposleni obveznika za praćenje usklađenosti rada obveznika sa zahtjevima propisanim Zakonom SPN/FTA i propisima u ovoj oblasti pravovremeno imaju potrebne informacije za identifikaciju, efikasno praćenje aktivnosti klijenata, proizvoda i usluga koje klijenti koriste. Ovaj sistem treba da obuhvati najmanje:

- izvještavanje o dokumentaciji koja nedostaje za potpuno sigurnu identifikaciju klijenata,
- izvještavanje o neobičnim, neuobičajenim i sumnjivim aktivnostima klijenata i transakcijama i
- izvještavanje o sveobuhvatnim informacijama o ukupnim poslovnim odnosima klijenata sa obveznikom.

2) osigura da najviše rukovodstvo obveznika dobro poznaje situaciju klijenata koji predstavljaju visok rizik, da prikuplja i procjenjuje i informacije koje se mogu dobiti od drugih obveznika, te od domaćih i međunarodnih institucija koje imaju nadležnosti u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Značajne transakcije ovih klijenata treba da budu odobrene od strane najvišeg rukovodstva obveznika.

Primjena međunarodnih ciljanih finansijskih sankcija

Član 27.

(1) Obveznik je dužan, u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast, a u cilju borbe protiv finansiranja terorističkih aktivnosti i finansiranja širenja oružja za masovno uništenje, pravovremeno provoditi ciljane finansijske sankcije po osnovu međunarodnih pravnoobavezujućih odluka Ujedinjenih nacija i nadležnih domaćih institucija, te informisati nadležne institucije i blokirati finansijska sredstva lica za koje obveznik zna ili sumnja da su obuhvaćeni ciljanim finansijskim sankcijama.

(2) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan da donese procedure za provođenje ciljanih finansijskih sankcija, kojima će definisati i uspostaviti sveobuhvatan proces provjere baza podataka u smislu obima i učestalosti, analize podataka i upozorenja, vođenja evidencija, uspostavljanja linije za izvještavanje unutar obveznika i za izvještavanje nadležnih organa.

(3) Posebnu pažnju obveznik treba da posveti:

1) provjerama da li se sredstva iz zakonskih izvora ili poslova u većem ili manjem dijelu usmjeravaju u podržavanje terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje,

2) primijeni sveobuhvatne kontrole za sprečavanje finansiranja terorista, terorističkih organizacija i sa njima povezanih lica,

3) aktivnostima stalnog praćenja promjena unosa na listama lica obuhvaćenih restriktivnim mjerama donesenim od strane Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija i nadležnih domaćih institucija,

4) aktivnostima otkrivanja stvarnog identiteta i/ili svrhe naročito malih uplata kada svrha transfera i/ili pošiljalac i/ili primalac nisu jasno navedeni,

5) ukoliko se uplata premije odnosno doprinosa vrši od strane neprofitnih i dobrotvornih organizacija, naročito ako obavljanje aktivnosti nije u skladu sa registrovanom djelatnošću, ako izvor sredstava nije jasan.

(4) Praćenjem aktivnosti klijenata i transakcija obveznik mora utvrditi da li su klijenti, odnosno da li su lica koja su nalogodavci ili korisnici u transakcijama koje se izvode bez uspostavljanja poslovnog odnosa, lica koja su obuhvaćena restriktivnim mjerama koje je donio Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija i nadležne domaće institucije.

(5) U slučajevima kada lica iz stava 4. ovog člana pokušaju uspostaviti poslovni odnos sa obveznikom ili kada su postojeći klijenti, obveznik je dužan izvršiti privremeno zamrzavanje sredstava i raspolaganje proizvodima i uslugama koje koristi kod obveznika i o tome izvijestiti nadležne institucije.

V UPRAVLJANJE RIZIKOM I UPRAVLJANJE RIZIKOM OD PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA

Procjena rizika

Član 28.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika dužan je uspostaviti sveobuhvatan proces upravljanja rizikom što uključuje identifikovanje faktora rizika i redovnu procjenu rizika.

(2) Obveznik je dužan procijeniti:

1) rizik kojem je izložen zbog prirode i složenosti svog poslovanja (procjena rizika cjelokupnog poslovanja) i

2) rizik kojim je izložen zbog uspostavljanja poslovnog odnosa ili provođenja povremene transakcije (pojedinačne procjene rizika).

(3) Procjena rizika iz stava 1. ovog člana treba se sastojati od dva povezana koraka, utvrđivanja faktora rizika i procjene rizika.

(4) Prilikom procjene ukupnog nivoa rezidualnog rizika povezanog sa njegovim poslovanjem i pojedinačnim poslovnim odnosom ili povremenim transakcijama obveznik treba uzeti u obzir nivo inherentnog rizika i kvalitet kontrola, te druge faktore smanjenja rizika.

(5) Obveznik je dužan evidentirati i dokumentovati svoju procjenu rizika ukupnog poslovanja i pojedinačne procjene rizika, kao i sve promjene tih procjena rizika na način koji njemu i nadležnim organima omogućava da razumiju kako i zašto su procjene provedene na određeni način.

(6) Obveznik mora da bude siguran da procjena rizika odražava njihovo razumijevanje rizika i da to može dokazati nadležnim organima.

Ažuriranje metodologije procjene rizika

Član 29.

(1) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika je dužan uspostaviti sistem internih kontrola i redovno preispitivati metodologiju procjene rizika ukupnog poslovanja i pojedinačnih procjena rizika, te obezbijediti da procjena rizika bude ažurna i odgovarajuća.

(2) Sistem internih kontrola obveznika iz stava 1. ovog člana treba najmanje da sadrži:

1) određen datum u toku godine na koji se vrši ažuriranje procjene rizika ukupnog poslovanja, te datum određen na osnovu osjetljivosti na rizik za pojedinačnu procjenu rizika, kako bi se obezbijedilo uključivanje novonastalih rizika i rizika u nastajanju. Ukoliko obveznik prije ovog datuma sazna za pojavu novog rizika, dužan je isti analizirati i obuhvatiti pojedinačnim procjenama rizika i procjenama rizika ukupnog poslovanja,

2) evidenciju o svim bitnim faktorima koji bi mogli uticati na procjene rizika, kao što su interni izvještaji o sumnjivim transakcijama, neusklađenosti i informacije koje potiču od zaposlenih koji rade u direktnom kontaktu sa klijentima i drugo.

(3) Obveznik je dužan uspostaviti sistem internih kontrola za utvrđivanje rizika u nastajanju i procjenu istih, te ih prema potrebi blagovremeno uključiti u svoje procjene rizika ukupnog poslovanja i pojedinačne procjene rizika.

(4) Sistem internih kontrola iz stava 3. ovog člana treba minimalno da obuhvati:

1) postupke kojima se osigurava da se interne informacije, kao što su informacije dobijene u okviru stalnog praćenja poslovnih odnosa i aktivnosti klijenata, redovno preispituju kako bi se utvrdili trendovi i novonastala pitanja u vezi sa pojedinačnim poslovnim odnosima i ukupnim poslovanjem obveznika,

2) postupke za redovno preispitivanje bitnih izvora informacija i

3) saradnju sa predstavnicima drugih nadležnih organa, te postupke kojima se relevantnim zaposlenima daju povratne informacije.

(5) Postupci iz stava 4. tačka 2) ovog člana u pogledu procjena rizika ukupnog poslovanja trebaju minimalno obuhvatiti:

1) upozorenja i izvještaje nadležnih organa,

2) tematske preglede i slične publikacije koje izdaju nadležni organi i

3) postupke za prikupljanje i preispitivanje informacija o rizicima, posebno rizicima povezanim sa novim kategorijama klijenata, država ili geografskih područja, novim proizvodima, novim uslugama, novim kanalima prodaje, te novim sistemima i kontrolama usklađenosti.

(6) Postupci iz stava 4. tačka 2) ovog člana u pogledu pojedinačnih procjena rizika trebaju minimalno obuhvatiti:

1) upozorenja o terorističkim prijetnjama i režimima ciljanih finansijskih sankcija ili njihovim izmjenama, i to čim se objave ili saopšte, kojima se obezbjeđuje da se po njima postupa i

2) izvještaje medija koji su važni za sektore ili države, odnosno geografska područja u kojima obveznik aktivno posluje.

Procjena rizika ukupnog poslovanja obveznika

Član 30.

(1) Procjena rizika ukupnog poslovanja treba omogućiti obvezniku da utvrdi područja u kojima su izloženi riziku, te kojim bi područjima poslovanja u svojoj borbi protiv rizika trebali dati prednost.

(2) Obveznik iz člana 3. ovog pravilnika dužan je da identifikuje svaki segment svog poslovanja, sve postojeće i nove proizvode, usluge, procese, aktivnosti i postupke kako bi procijenio u kojem segmentu poslovanja se može pojaviti prijetnja od pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje, kao i da adekvatno procijeni negativne posljedice koje bi mogle da nastanu iz tog izvora rizika, te njihovo potencijalno dejstvo na realizaciju ciljeva poslovanja obveznika.

(3) Obveznik je dužan obezbjediti da je njegova procjena rizika ukupnog poslovanja prilagođena njegovom poslovnom profilu i da su istom uzeti u obzir svi faktori i rizici specifični za poslovanje obveznika. Ukoliko je obveznik dio grupacije koja sastavlja procjenu rizika na nivou grupacije, obveznik je dužan razmotriti da li je procjena rizika na nivou grupacije dovoljno precizna i specifična da odrazi poslovanje obveznika i rizike kojima je isti izložen zbog povezanosti grupacije sa državama i geografskim područjima, te prema potrebi dopuniti procjenu rizika na nivou grupacije.

(4) Na osnovu procijenjene vjerovatnoće pojave rizika i procijenjenih negativnih posljedica, obveznik je dužan utvrditi nivo izloženosti riziku za svaki segment svog poslovanja.

(5) Procjenu rizika u odnosu na svoje ukupno poslovanje obveznik je dužan zasnovati na svim bitnim informacijama, te najmanje jednom godišnje istu ažurirati i dostaviti Agenciji.

Analiza rizika i faktori rizika pojedinog poslovnog odnosa ili povremene transakcije

Član 31.

(1) Obveznik je dužan uraditi analizu rizika kako bi prepoznao, procijenio, razumio i smanjio rizike kojima je izložen ili bi mogao biti izložen pri uspostavljanju ili održavanju poslovnog odnosa ili izvršenja određene povremene transakcije. Prilikom analize rizika obveznik treba uzeti u obzir faktore rizika koji se odnose na:

- 1) klijente,
- 2) proizvode, usluge ili transakcije,
- 3) države ili geografska područja i
- 4) kanale distribucije.

(2) Analiza rizika iz stava 1. ovoga člana treba da sadrži i druge faktore rizika koje je obveznik dužan identifikovati zbog specifičnosti svog poslovanja. Analiza rizika treba da bude dokumentovana i srazmjerna veličini obveznika, vrsti, obimu i složenosti njegovog poslovanja, te je dužan istu redovno, najmanje jednom godišnje, ažurirati.

(3) Analiza rizika iz stava 1. ovoga člana mora sadržavati i mjere, radnje i postupke koje obveznik preduzima u cilju sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje.

(4) Obveznik je dužan analizu rizika iz stava 1. ovoga člana usklađivati sa pravilnicima i odlukama, odnosno smjernicama koje donosi nadležni organ, te je prilikom sačinjavanja i ažuriranja iste dužan uzeti u obzir i Procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini.

(5) Na osnovu izvršene analize rizika za svaku grupu ili vrstu klijenta, odnosno poslovnog odnosa, usluge koju obveznik pruža u okviru svoje djelatnosti, odnosno transakcije, obveznik će klijenta u registru profila klijenata svrstati u jednu od sljedećih kategorija rizika:

- 1) kategoriju niskog rizika,

- 2) kategoriju srednjeg rizika i
- 3) kategoriju visokog rizika.

Ponderisanje faktora rizika

Član 32.

(1) Obveznik je dužan sagledati sve identifikovane faktore rizika i aktivnosti povezane sa poslovnim odnosom ili transakcijom. Prilikom procjene obveznik može različito ponderisati faktore rizika, u zavisnosti od njihovog pojedinačnog značaja, u kontekstu poslovnog odnosa ili transakcije.

(2) Ponder faktora rizika može se razlikovati u zavisnosti od konkretnog proizvoda, usluge ili klijenta, ali i u zavisnosti od pojedinačnih obveznika.

(3) Prilikom ponderisanja faktora rizika obveznik obezbjeđuje da:

- 1) na ponderisanje ne utiče samo jedan faktor rizika,
- 2) ekonomska razmatranja i razmatranja koja se odnose na dobit obveznika ne utiču na procjenu rizika,
- 3) ponderisanje faktora rizika ne dovodi do situacije da se nijedan poslovni odnos ne može svrstati u kategoriju visokog rizika,
- 4) kategorija rizika koja je utvrđena Zakonom o SPN/FTA ne može da se mijenja i
- 5) po potrebi, automatski generisana procjena rizika može da se mijenja na osnovu provedene analize procjene i pisanog obrazloženja ovlašćenog lica obveznika.

(4) Ako obveznik ukupnu procjenu rizika za potrebe svrstavanja poslovnog odnosa ili transakcije u određenu kategoriju rizika vrši automatizovano, pri čemu sistem ne razvija obveznik, već ga obezbjeđuje treće lice, obveznik mora da razumije način funkcionisanja tog sistema, uključujući i način na koji se kombinuju faktori rizika kako bi se postigla ukupna ocjena rizika.

Procjena rizika pojedinog poslovnog odnosa ili povremene transakcije

Član 33.

(1) Prilikom procjene rizika pojedinog poslovnog odnosa ili povremene transakcije obveznik je dužan uzeti u obzir relevantne parametre i faktore rizika kako bi mogao procijeniti rizike povezane sa pojedinim poslovnim odnosom ili provođenjem povremene transakcije.

(2) Parametri rizika iz stava 1. ovog člana trebaju minimalno obuhvatiti:

- 1) namjenu i predviđenu prirodu poslovnog odnosa,
- 2) namjenu i svrhu transakcije,
- 3) vrijednost proizvoda/usluge, iznose i visinu obavljenih transakcija i
- 4) učestalost ili trajanje poslovnoga odnosa.

(3) Prilikom izrade procjene rizika iz stava 1. ovog člana, obveznik će uzeti u obzir faktore koji mogu upućivati na potencijalno veći/manji rizik, koji su navedeni u smjernicama koje donosi Agencija.

Izvori informacija

Član 34.

(1) Kako bi utvrdio rizik, obveznik se treba služiti informacijama iz različitih pouzdanih izvora, kojima se može pristupiti pojedinačno ili pomoću dostupnih komercijalnih alata ili baza podataka u kojima su objedinjene informacije iz nekoliko izvora.

(2) Obveznik uvijek treba uzeti u obzir sljedeće izvore informacija:

- 1) popis visokorizičnih zemalja koji sastavljaju relevantne domaće i strane institucije,
- 2) informacije koje na raspolaganje stavljaju nadležni organi, kao što su procjene rizika, mišljenja o politici i upozorenja, te obrazloženja odgovarajućeg zakonodavstva,
- 3) informacije koje dolaze od nadzornih organa, kao što su smjernice i obrazloženja data prilikom izricanja regulatornih mjera,
- 4) informacije nadležnih organa, kao što su izvještaji o prijetnjama, upozorenja, tipologije i
- 5) informacije dobijene u okviru početnih mjera identifikacije klijenta i stalnog praćenja aktivnosti klijenata.

(3) Ostale izvore informacija koje obveznik može uzeti u obzir obuhvataju:

- 1) vlastita saznanja,
 - 2) informacije subjekata iz istog sektora poslovanja, kao što su tipologije i informacije o rizicima u nastajanju,
 - 3) informacije civilnog društva, kao što su indeksi korupcije i izvještaji o državama,
 - 4) informacije međunarodnih tijela, kao što su izvještaji o zajedničkoj evaluaciji,
 - 5) informacije iz vjerodostojnih i pouzdanih javnih izvora,
 - 6) informacije iz vjerodostojnih i pouzdanih komercijalnih organizacija, kao što su izvještaji o rizicima i obavještajni izvještaji i
 - 7) informacije statističkih organizacija i univerziteta.
- (4) Vrstu i broj izvora obveznik treba odrediti na osnovu procjene rizika, uzimajući u obzir prirodu i složenost svog poslovanja, ne ograničavajući se samo na jedan izvor za utvrđivanje rizika.

VI UPRAVLJANJE IZDVOJENIM RIZIKOM

Politički eksponirana lica

Član 35.

(1) Prilikom uspostavljanja poslovnih odnosa, vršenja povremenih transakcija i u toku trajanja poslovnog odnosa obveznik je dužan da propiše procedure koje će omogućiti utvrđivanje da li je klijent i/ili korisnik osiguranja i/ili stvarni vlasnik klijenta politički eksponirano lice.

(2) Obveznik je dužan da direktno od klijenta i/ili javnosti dostupnih registara i baza podataka prikupi podatke i informacije o klijentovoj političkoj eksponiranosti i kontinuirano je ažurirati.

(3) U cilju utvrđivanja političke eksponiranosti obveznik preuzima sljedeće aktivnosti:

1) pribavljaju pisanu izjavu klijenta o tome da li je isti politički eksponirano lice, član uže porodice ili bliski saradnik politički eksponiranog lica,

2) koriste pouzdane i vjerodostojne elektronske baze podataka koje sadrže liste politički eksponiranih lica i

3) pretražuju javno dostupne podatke i drugo.

(4) Iste mjere identifikacije i praćenja obveznik je dužan primijeniti u slučajevima kada su osnivači, stvarni vlasnici, lica ovlaštena za zastupanje i predstavljanje, te lica ovlaštena za raspolaganje sredstvima na računima klijenta pravnog lica politički eksponirana lica.

(5) Kada je klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta koji ulazi u poslovni odnos ili obavlja transakciju ili u čije ime zaključuje poslovni odnos ili obavlja transakciju politički eksponirano lice, obveznik će, u okviru mjera pojačane identifikacije i praćenja klijenta preduzeti sljedeće dodatne mjere:

1) prikupiti podatke da bi se utvrdio izvor imovine i izvor sredstava koja jeste ili će biti predmet poslovnog odnosa ili transakcije iz dokumenata i ostale dokumentacije koju je priložio klijent i/ili stvarni vlasnik klijenta,

2) zaposleni kod obveznika koji provode aktivnosti uspostavljanja poslovnog odnosa sa klijentom će osigurati pisano odobrenje najvišeg rukovodstva obveznika prije nego što zakluče takvu vrstu poslovnog odnosa i

3) nakon stupanja u poslovni odnos, obveznik će pojačano i kontinuirano pratiti transakcije i ostale poslovne aktivnosti politički eksponiranog lica.

(6) Ako obveznik utvrdi da je klijent ili stvarni vlasnik klijenta postao politički eksponirano lice u toku poslovnog odnosa, primijenit će radnje i mjere iz stava 5. ovog člana, a za nastavak poslovnog odnosa sa tim licem obezbijedit će pisanu saglasnost najvišeg rukovodstva obveznika.

(7) Mjere iz ovoga člana provode se i za najbliže članove porodice i bliske saradnike politički eksponiranog lica.

(8) Obveznik je dužan sa posebnom pažnjom pratiti sve poslovne aktivnosti koje kod obveznika obavlja politički eksponirano lice i obavještavati ovlašćeno lice odmah i bez odlaganja, u slučaju da ocijeni da su se promijenile okolnosti u vezi sa uobičajenim poslovnim aktivnostima politički eksponiranog lica.

Uspostavljanje poslovnog odnosa bez fizičkog prisustva klijenta

Član 36.

(1) Kada prilikom uspostavljanja poslovnih odnosa klijent ili zakonski zastupnik, odnosno lice koje je ovlašteno za zastupanje pravnog lica nije fizički prisutno kod obveznika, obveznik je dužan primijeniti pojačane mjere identifikacije, kako bi se umanjilo i kvalitetno upravljalo rizikom koji može biti prisutan zbog uspostavljanja poslovnog odnosa na ovaj način.

(2) Prilikom provođenja mjera iz stava 1. ovog člana obveznik je dužan, pored redovnih mjera identifikacije i praćenja klijenta, da primijeni i dodatne mjere, koje podrazumjevaju:

1) zahtijevanje dodatnih podataka, dokumenata i informacija na osnovu kojih se provjerava identitet klijenta, a koji se ne traže od ostalih klijenata,

2) ovjeravanje dostavljenih dokumenata,

3) nezavisno kontaktiranje klijenta od strane obveznika,

4) dodatnu provjeru prezentovanih isprava ili dodatna verifikacija podataka o klijentu, samostalno i/ili angažovanje specijalizovane firme za kontrolu i ocjenu klijenta,

5) zahtjevanje da se prvo plaćanje (uplata) obavi preko računa u ime klijenta kod nekog drugog obveznika koji ima obavezu da provodi slične standarde za kontrolu i ocjenu klijenta, a prije izvršenja drugih transakcija klijenta kod obveznika i

6) pribavljanje podataka i informacija o razlozima odsustva klijenta.

(3) Ukoliko obveznik ne provede pojačane mjere identifikacije neće uspostaviti poslovni odnos sa klijentom koji nije fizički prisutan prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa.

Treće lice

Član 37.

(1) U ispunjavanju zahtjeva identifikacije i verifikacije klijentovog identiteta obveznik se može osloniti na treće lice, ali krajnja odgovornost za ispunjenje uslova je na obvezniku koji se oslanjaju na treće lice.

(2) Obveznik je dužan prethodno provjeriti da li treće lice kojem će povjeriti provođenje mjera identifikacije klijenta ispunjava uslove propisane Zakonom o SPN/FTA.

(3) Obveznik ne može prihvatiti obavljanje pojedinih radnji i mjera identifikacije klijenta preko trećeg lica, ako je to lice utvrdilo i provjerilo identitet klijenta bez njegovog prisustva.

(4) Obveznik mora obezbijediti da kopija dokumentacije sa identifikacionim podacima i informacijama na osnovu koje je treće lice izvršilo verifikaciju klijentovog identiteta bude dostavljena obvezniku, bez odlaganja.

(5) Dokumentaciju o provedenoj identifikaciji i verifikaciji identiteta klijenta od strane trećeg lica obveznik čuva u skladu sa Zakonom o SPN/FTA.

(6) Obveznik je dužan da sa trećim licem zaključi ugovor, kojim definiše mjere i radnje identifikacije i verifikacije identiteta klijenta, koje treće lice treba preduzeti, te definiše način i rokove dostavljanja prikupljenih identifikacionih dokumenata i zaštitu tajnih i ličnih podataka.

Sprečavanje zloupotrebe tehnološkog razvoja

Član 38.

(1) Obveznik je dužan da identifikuje i procijeni rizike koji mogu nastati primjenom novih poslovnih praksi, prodaja postojećih i novih proizvoda putem novih tehnologija (nrt. prodaja putem interneta).

(2) Obveznik je dužan usvojiti politike i procedure i provoditi mjere koje su potrebne za sprečavanje zloupotrebe tehnološkog razvoja u svrhe pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

(3) U procesima upravljanja rizicima obveznik je dužan utvrditi kriterije i postupke koji se odnose na nove proizvode, koji najmanje uključuju sljedeće:

1) obezbjeđivanje potrebnih tehničkih, organizacionih i kadrovskih resursa neophodnih za procjenu rizika prije uvođenja ili upotrebe proizvoda, praksi ili tehnologija za uvođenje, primjenu i upravljanje rizicima koji proizilaze iz novih proizvoda,

2) definisanje ovlašćenja i odgovornosti za testiranje, odobravanje i verifikaciju novih proizvoda. Ukoliko analiza rizika pokaže da nisu obezbijeđeni adekvatni resursi za razumijevanje i upravljanje rizikom novog proizvoda, rukovodstvo obveznika je dužno da odloži uvođenje istog dok se ti resursi ne obezbijede i

3) kreiranje procedura za primjenu mjera ublažavanja rizika koji proizilaze iz razvoja nove tehnologije.

(4) Politikama i procedurama iz stava 2. ovog člana obveznik je dužan definisati specifične rizike koji se odnose na uspostavljanje poslovnih odnosa, vršenja transakcija elektronskim putem, putem interneta i/ili internet platformi za plaćanje ili drugog interaktivnog kompjuterskog sistema, telefonskim putem ili putem drugih uređaja i instrumenata koji omogućavaju obavljanje transakcija bez fizičkog prisustva klijenta u prostorijama obveznika.

(5) U sklopu upravljanja ovim rizicima obveznik je dužan da:

1) prilikom primjene novih tehnologija za plasmane proizvoda/usluga, pored redovnih mjera identifikacije i praćenja klijenta, primijeni i dodatne mjere kojima se umanjuju rizici i upravlja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti,

2) obezbijedi da se za transakcije navedene u stavu 4. ovog člana koje vrše klijenti, kroz čitav tok transfera prate identifikacioni podaci o nalogodavcu i korisniku, te svrsi transfera,

3) uspostavi, da se redovno pregledaju i testiraju sigurnosne mjere i kontrole procesa i sistema,

4) primijeni sigurne i efikasne mjere autentifikacije za potvrdu identiteta i ovlašćenja klijenta i

5) obezbijedi da autentifikacija klijenta uključuje kombinaciju najmanje dva načina potvrđivanja klijentovog identiteta.

(6) Prilikom vršenja uspostavljanja poslovnog odnosa i vršenja transakcija elektronskim putem obveznik je dužan obezbijediti poštovanje obaveza za sve transfere.

(7) U slučajevima kada obveznik ne može obezbijediti potrebne identifikacione podatke i informacije o klijentima odbiće pružanje ovih vrsta usluga.

VII ZAVRŠNE ODREDBE

Čuvanje dokumentacije

Član 39.

Informacije, podatke i dokumentaciju u vezi sa uspostavljenim poslovnim odnosom sa klijentom, izvršenom povremenom transakcijom, izvršenim mjerama identifikacije i praćenja, kao i informacije i prateću dokumentaciju o ovlašćenim licima, stručnom osposobljavanju zaposlenih i provođenju interne kontrole obveznik je dužan čuvati na način i u rokovima propisanim Zakonom o SPN/FTA.

Prelazne i završne odredbe

Član 40.

(1) Direktor Agencije je ovlašćen da, po potrebi, samostalno ili u saradnji sa drugim nadležnim organima, obveznicima iz člana 3. ovog pravilnika daje preporuke ili uputstva ili smjernice za primjenu Zakona o SPN/FTA i propisa donesenih na osnovu njega.

(2) Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaju da važe Smjernice za procjenu rizika i provođenje zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u oblasti osiguranja, broj: UO-19/15 od 28.08.2015. godine i Smjernice o izmjenama Smjernica za procjenu rizika i provođenje zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u oblasti osiguranja, broj: UO-25/17 od 30.11.2017. godine.

(3) Obveznici iz člana 3. ovog pravilnika su dužni najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika uskladiti svoje poslovanje sa Zakonom o SPN/FTA, podzakonskim aktima donesenim na osnovu Zakona o SPN/FTA i ovim pravilnikom.

Stupanje na snagu

Član 41.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srpske".

Broj: UO- 36/24
25. decembra 2024. godine
Banja Luka

Predsjednik
Upravnog odbora,
Goran Račić